

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Bilingvní třídy na 1. stupni ZŠ pohledem rovného přístupu ke vzdělání. Případové studie.**

Autorka: **Radka Smith Slámová**

Diplomová práce se zabývá problematikou vnější diferenciaci na 1. stupni základní školy. Tuto problematiku zkoumá prostřednictvím případových studií dvou škol, které provozují bilingvní třídy.

Teoretická část se zabývá třemi oblastmi přímo souvisejícími s předmětem zkoumání. V prvním oddíle prezentuje autorka poznatky o bilingvních třídách na základních školách, které získala studiem webových stránek škol a dalších organizací, které se na provozování bilingvních tříd podílejí. Získat tyto informace bezesporu představovalo značné množství práce, neboť nikde nejsou k dispozici v souhrnné podobě. Další oddíl teoretické části pojednává o výzkumných nálezech týkajících se dopadů vnější diferenciaci na vzdělávání různých skupin žáků a zabývá se rovněž vnější diferenciací v české škole. Poslední oddíl zevrubně popisuje školní prediktory vzdělávacích výsledků. V této sekci autorka vychází převážně z metaanalýz Johna Hattieho *Visible learning* (2009) a *Visible learning for teachers* (2012).

Teoretická část přesně cílí na témata relevantní z hlediska zkoumané problematiky a je obsahově velmi bohatá. Ukazuje, že autorka má problematiku dobře zvládnutu, staví na množství vhodných domácích i zahraničních zdrojů. Zároveň oceňuji, že autorka zachází pečlivě s používanými pojmy a řádně je definuje.

V empirické části autorka volí kvalitativní přístup a realizuje dvě případové studie škol, které provozují bilingvní třídy. K dokumentaci jednotlivých případů jsou využity polostrukturované rozhovory, strukturované pozorování ve třídách a analýza dokumentů. Cíle výzkumu a výzkumné otázky jsou řádně specifikovány. K zodpovězení otázek je volen vhodný přístup i vhodné metody sběru dat.

Ve výsledkové části jsou postupně podrobně popsány oba případy, následně autorka odpovídá na výzkumné otázky s využitím poznatků z oboru případů.

Případové studie přinesly některá nečekaná zjištění. Jako velmi zajímavé se ukázalo, že postavení bilingvních tříd ve školách se liší od postavení dalších výběrových tříd, jejichž existence zřejmě představuje pro spravedlivost ve vzdělávání ještě větší ohrožení než bilingvní třídy. Zároveň se ukázalo, že se bilingvní třídy od ostatních tříd v některých znacích, které nebyly součástí teoretického rámce odvozeného z prací J. Hattieho. Sem patří například méně formální vztahy s učiteli, vyšší nekázeň v hodinách nebo více příležitostí k rozvoji klíčových kompetencí. Autorka tato zjištění reflektovala a erudovaně pojednala o jejich významu. Zároveň velmi poučeně diskutovala význam bilingvních tříd pro celkové fungování škol.

Na empirické části oceňuji zajímavou volbu případů, jejich velmi důkladné a nepředpojaté zkoumání, důkladný popis nálezů a přínosnou diskusi.

Práce je velmi dobře strukturována a je napsána srozumitelným a kultivovaným jazykem. Sympatická je motivace autorky poučit se o důvodech zájmu rodičů o bilingvní a výběrové třídy s cílem vydat doporučení běžným základním školám a zamezit další akceleraci diferenciaci vzdělávacího systému. Autorka ovšem zároveň realisticky hodnotí možnosti diferenciaci eliminovat. Oceňuji, že autorka zevrubně diskutuje limity provedeného výzkumu.

Předložená práce splňuje nároky kladené na diplomové práce. Práci považuji za velmi kvalitní a doporučuji ji k obhajobě.

Otázky do diskuse:

1. Které z poznatků získaných v rámci diplomové práce Vám připadají nejdůležitější?
2. Konstatujete, že bilingvní třídy se liší od běžných tříd v aspektech, které „zásadně neovlivňují výsledky vzdělávání“. Sleduje Hattie ve svých metaanalýzách všechny důležité výsledky vzdělávání? Jaké jiné výsledky vzdělávání by mohli považovat za důležité rodiče, kteří volí pro své děti bilingvní třídy?

doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D, 17.7. 2018